

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного кримінального суду
у складі Верховного Суду
у кримінальних провадженнях
щодо кримінальних правопорушень
терористичної спрямованості

Рішення, внесені до ЄДРСР,
за період з 2018 року по серпень 2021 року

ЗМІСТ

Перелік скорочень	6
РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	7
1.1. Кваліфікація злочинів проти основ національної безпеки України, вчинених учасниками терористичних організацій	7
1.1.1. Участь обвинувачених як голови та заступника голови дільничної комісії з проведення «референдуму» щодо статусу самопроголошеної «Донецької народної республіки» утворює склад злочину, передбачений ч.2 ст.110 КК. Наявність рішення місцевої ради про проведення вказаного «референдуму» не виключає протиправності та умисного характеру дій обвинувачених	7
1.1.2. Публічні заклики до перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (до зупинення мобілізації) в особливий період слід кваліфікувати як незакінчений замах на вчинення злочину, передбаченого ст. 114-1 КК. У разі, якщо спосіб перешкоджання утворює ознаки самостійного складу злочину, вчинене, за наявності для того підстав, слід кваліфікувати за сукупністю злочинів	8
1.2. Кваліфікація терористичного акту	10
1.2.1. Для кваліфікації дій особи за ст. 258 КК не вимагається обов'язкової участі особи у терористичній організації, а достатньо встановити, щоб особа діяла хоча б за наявності однієї мети, зазначеної в диспозиції вказаної норми	10
1.3. Кваліфікація створення терористичної групи чи терористичної організації	10
1.3.1. Для притягнення особи до кримінальної відповідальності за ст. 258-3 КК існування окремого судового рішення, рішення органу законодавчої чи виконавчої влади про визнання діяльності терористичною не вимагається	10
1.3.2. Інформація про дислокацію та переміщення сил і засобів АТО, яку обвинувачений надав учаснику терористичної організації «ДНР», належить до інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам держави, її обороноздатності, а також призвести до інших тяжких наслідків. Інше сприяння діяльності терористичної організації (ст. 258-3 КК) може полягати у систематичному передаванні учаснику терористичної організації «ДНР» достовірної інформації про дислокацію та переміщення сил і засобів АТО	11

1.3.3. Повідомлення інформації про місце дислокації та маршрути переміщення військової техніки сил АТО та Збройних Сил України представнику терористичної організації «ЛНР» підлягає кваліфікації як сприяння діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 КК) та не потребує додаткової кваліфікації за ст. 110 КК за умови відсутності мети зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України	13
1.3.4. Затримання учасника терористичної організації «ДНР» співробітниками Служби безпеки України під час вчинення ним злочину, відсутність доказів добровільного повідомлення правоохоронним органам про діяльність цієї організації, ухилення від органів досудового розслідування, у зв'язку з чим таку особу було оголошено у розшук, свідчить про відсутність умов звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ч. 2 ст. 258-3 КК.	14
Виявлення бойових припасів, які обвинувачений незаконно придбав та зберігав, під час обшуку за місцем проживання свідчить про відсутність добровільності їх здачі органам влади, а отже про неможливість звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ч. 3 ст. 263 КК	14
1.4. Кваліфікація участі особи у не передбачених законом воєнізованих або збройних формуваннях	16
1.4.1. Участь особи у непередбаченому законом збройному формуванні терористичної організації (наприклад, у силовому блоці терористичної організації «ДНР») підлягає кваліфікації за сукупністю злочинів, передбачених статтями 258-3 та 260 КК	16
1.5. Кваліфікація завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності	17
1.5.1. Особа, яка повідомила завідомо неправдиву інформацію за номером телефону «102» про підготовку вибуху на станції метро, підлягає кримінальній відповідальності за ст. 259 КК	17
1.5.2. Для визнання особи винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ст. 259 КК, необхідно встановити, що саме ця особа з використанням конкретного засобу зв'язку повідомила інформацію про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, маючи прямий умисел на вчинення саме таких дій	18
1.5.3. Погроза вчинення в майбутньому дій, пов'язаних з вибухом, з метою помсти за невиконання дій з ненадання медичної допомоги виправданому, не містить відомостей про вчинення або повідомлення про вчинення дій щодо підготовки до вибуху, підпалу або інших дій, які загрожують загибеллю людей чи іншими тяжкими наслідками, а тому кваліфікація дій особи за ст. 259 КК виключається	19

1.6. Кваліфікація злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) 20

1.6.1. Кримінальна відповідальність за недбале ставлення до військової служби у формі невиконання службових (посадових) обов'язків (ст. 425 КК) може настати лише у тому випадку, коли військова службова особа зобов'язана була вчинити дії, невиконання яких ставиться їй у вину, та мала реальну можливість виконати такі дії належним чином. Якщо військова службова особа перебувала у таких умовах, за яких не мала фактичної можливості належно виконати свої службові (посадові) обов'язки, то відповідальність за недбале ставлення до військової служби виключається. Для настання кримінальної відповідальності за ст. 425 КК також слід враховувати такі об'єктивні та суб'єктивні фактори, як зовнішні умови й обстановку, в якій доводилося виконувати обов'язки військовій службовій особі, дії вищестоящих командирів і начальників, а також дані, які характеризують особу винного, його кваліфікацію, професійну підготовку, тривалість перебування на посаді, яку обіймає, досвід та інші обставини кримінального провадження. 20

Бойова обстановка як кваліфікуюча ознака складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 425 КК, має місце у випадку, коли військові частини (підрозділи) і військовослужбовці Збройних Сил України та інших військових формувань, які були залучені до проведення АТО на території Донецької та Луганської областей, перебували в умовах безпосереднього зіткнення з противником (учасниками терористичних організацій «ДНР» і «ЛНР», їх воєнізованими і збройними формуваннями, які контролювалися та координувалися представниками влади Російської Федерації), перебували у стані наступального, оборонного та загальновійськового бою, а саме здійснювали погоджені і взаємопов'язані бої, удари, маневри, бойові і спеціальні дії з метою знешкодження (розгрому) противника, оволодіння важливими районами, їх утримання, безпосередньо застосували військову зброю і техніку стосовно противника, а також військова зброя і техніка застосувалися противником 20

РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ 26

2.1. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальних провадженнях про злочини терористичної спрямованості 26

2.1.1. Якщо НСРД у кримінальному провадженні за ст. 258-3 КК було проведено зі збереженням таємних методів розслідування та було вкрай необхідним для захисту важливих інтересів суспільства, і сторона захисту упродовж судового та апеляційного провадження не ставила питання про розсекречення документів та ознайомлення з ними, докази, отримані

за результатами НСРД, не можуть бути визнані недопустимими через невідкриття стороні захисту цих процесуальних документів	26
2.2. Особливості спеціального досудового розслідування у кримінальних провадженнях про злочини терористичної спрямованості	27
2.2.1. Надсилання судових повісток та викликів під час спеціального досудового розслідування та судового провадження, а також публікування вказаних викликів у засобі масової інформації загальнодержавного значення у кримінальному провадженні про злочини терористичної спрямованості, обвинуваченому, який проживає на тимчасово окупованій території України, з вказівкою на іншу адресу проживання, ніж та, що є у матеріалах кримінальної справи, вважається неналежним повідомленням обвинуваченого про день, час та місце розгляду справи та свідчить про істотне порушення вимог кримінального процесуального закону	27
Пасивна участь захисника у кримінальному провадженні за процедурою «in absentia» є істотним порушенням кримінального процесуального закону, порушенням права на захист, що перешкоджає суду ухвалити законне і обґрунтоване судове рішення. Пасивною участю захисника, зокрема, може вважатися незаявлення ним жодних заяв чи клопотань, спрямованих на захист обвинуваченого, згода зі всіма клопотаннями сторони обвинувачення, відсутність інформації про зустрічі з обвинуваченим, неузгодження з ним лінії захисту від обвинувачення	27

Перелік скорочень

АТО	антитерористична операція
ВС	Верховний Суд
ДКР	департамент контррозвідки
«ДНР»	«Донецька народна республіка»
ЄРДР	Єдиний реєстр досудових розслідувань
ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
ЗМІ	засіб масової інформації
ЗСУ	Збройні Сили України
КК	Кримінальний кодекс України
ККС	Касаційний кримінальний суд
Конвенція	Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
КПК	Кримінальний процесуальний кодекс України
«ЛНР»	«Луганська народна республіка»
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
НСРД	негласні слідчі (розшукові) дії
РСЗВ	Реактивна система залпового вогню
СБУ	Служби безпеки України

РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1.1. Кваліфікація злочинів проти основ національної безпеки України, вчинених учасниками терористичних організацій

1.1.1. Участь обвинувачених як голови та заступника голови дільничної комісії з проведення «референдуму» щодо статусу самопроголошеної «Донецької народної республіки» утворює склад злочину, передбачений ч. 2 ст. 110 КК. Наявність рішення місцевої ради про проведення вказаного «референдуму» не виключає протиправності та умисного характеру дій обвинувачених

Обставини справи: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 та ОСОБА_2 визнано винуватими у тому, що вони, будучи головою та заступником голови дільничної виборчої комісії, організували роботу такої комісії та керували її діяльністю щодо проведення незаконного референдуму з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 і ОСОБА_2 визнано винуватими у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 110 КК.

Апеляційний суд у частині кваліфікації дій обвинувачених залишив вказаний вирок без зміни.

Позиція ККС: судові рішення судів першої та апеляційної інстанції залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів ККС не погодилася з доводами ОСОБА_1 про відсутність в її діях суб'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 110 КК. У касаційній скарзі такі доводи було мотивовано тим, що вона здійснювала дії на виконання рішення міської ради щодо проведення референдуму.

Колегія ККС констатує, що згідно з Конституцією питання про зміну території України вирішуються виключно всеукраїнським референдумом, який призначається Верховною Радою України або Президентом України. Організація і порядок його проведення визначаються виключно законами України. Таких рішень державою України не приймалося, що є загальновідомим фактом. Як впливає зі встановлених судами фактичних обставин, засуджена надала добровільну згоду бути головою дільничної комісії по проведенню так званого «референдуму», отже діяла умисно.

Таким чином, суд першої інстанції дійшов обґрунтованого висновку про те, що у діях ОСОБА_1 та ОСОБА_2 міститься склад злочину, передбачений ч. 2 ст. 110 КК. Зібраними судом доказами підтверджено, що ОСОБА_1 як голова дільничної комісії, а ОСОБА_2 як її заступник, брали безпосередню участь у проведенні так званого «референдуму» та вірно кваліфікував їх дії за ч. 2 ст. 110 КК, оскільки вони вчинили умисні дії з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб.

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.03.2021 у справі № 236/1409/17 (провадження № 51-3798км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616588>

1.1.2. Публічні заклики до перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (до зупинення мобілізації) в особливий період слід кваліфікувати як незакінчений замах на вчинення злочину, передбаченого ст. 114-1 КК.

У разі, якщо спосіб перешкоджання утворює ознаки самостійного складу злочину, вчинене, за наявності для того підстав, слід кваліфікувати за сукупністю злочинів

Обставини справи: ОСОБА_1 під час стихійного зібрання громадян поблизу адміністративної будівлі районного військового комісаріату достовірно знаючи, що оголошено та розпочато часткову мобілізацію, що згідно зі ст. 1 Закону України «Про оборону України» та ст. 1 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» є особливим періодом, використовуючи гучномовець, звернувся до громадян і публічно висловив заклики до зупинення мобілізації шляхом перекриття доріг, взяття штурмом військкоматів, райвідділів міліції та усіх інших органів влади. Проте ОСОБА_1 не довів свого злочинного умислу до кінця з причин, які не залежали від його волі.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 3 ст. 15, ч. 1 ст. 114-1 КК та ст. 295 КК.

Апеляційний суд вказаний вирок залишив без зміни.

Позиція ККС: касаційну скаргу залишено без задоволення, а вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду змінено в частині зарахування строку попереднього ув'язнення.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів не погоджується з доводами у касаційній скарзі, зокрема, у частині того, що військові комісаріати України не належать до ЗСУ та інших військових формувань.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про основи національної безпеки України» суб'єктами забезпечення національної безпеки України, зокрема є ЗСУ та інші військові формування, утворені відповідно до законів України. У ст. 1 Закону України «Про оборону України» відзначається, що військове формування – це створена відповідно до законодавства України сукупність військових об'єднань, з'єднань і частин та органів управління ними, які комплектуються військовослужбовцями і призначені для оборони України, захисту її суверенітету, державної незалежності і національних інтересів, територіальної цілісності і недоторканності у разі збройної агресії, збройного конфлікту чи загрози нападу шляхом безпосереднього ведення воєнних (бойових) дій. До органів військового управління відповідно до ст. 1 вказаного Закону, як військових формувань, віднесено військові комісаріати, що забезпечують виконання законодавства з питань загального військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Окрім того, перешкоджанням законній діяльності ЗСУ та інших військових формувань України, як об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого ст. 114-1 КК, за наявності правового режиму особливого періоду, необхідно вважати умисне створення перешкод або встановлення будь-яких обмежень у законній діяльності

військовослужбовців ЗСУ та інших військових формувань України при виконанні ними своїх службових обов'язків в особливий період.

Перешкоджання може відбуватися в такий із наведених способів: блокування органів військового управління, об'єднань, з'єднань, військових частин, шляхів сполучення, обладнання, споруд, руху військового транспорту шляхом перекриття руху, виставлення пікетів або постів, організації скупчення людей, тварин або транспорту, влаштування перепон, барикад, завалів тощо; пошкодження, знищення, захоплення або незаконне утримання військових об'єктів, споруд, будівель, техніки, транспорту та об'єктів інфраструктури; інші дії, що спрямовані на створення перепон у діяльності або виконанні військовослужбовцями ЗСУ та інших військових формувань України своїх службових обов'язків.

У разі, якщо спосіб перешкоджання утворює ознаки самостійного злочину, вчинене, за наявності для того підстав, слід кваліфікувати за сукупністю злочинів.

Судом першої інстанції встановлено та визнано доведеним, що ОСОБА_1 маючи на меті зірвати мобілізацію та, як наслідок, підірвати обороноздатність України в умовах ведення бойових дій на Сході країни, використовуючи гучномовець, звертався до оточуючих громадян і публічно висловлював заклики до зупинення мобілізації шляхом перекриття доріг, взяття штурмом військоматів, райвідділів міліції та усіх інших органів влади, але не довів свого злочинного наміру до кінця з не залежних від нього причин.

Такі дії засудженого (зміст і спрямованість умислу) за встановленими обставинами та змістом доказів у кримінальному провадженні виражалися у тому, що він формував цільову аудиторію за допомогою закликів через гучномовець до перешкоджання законній діяльності ЗСУ та інших військових формувань, зверненнями, закликами спонукав їх до дій, закликав в уособленій формі «ми», звертався від імені всіх, хто зібрався, з ультиматумом про зупинення мобілізації, збирав особисті дані учасників мітингу тощо.

Однак ОСОБА_1 не довів свого наміру до кінця з причин, які не залежали від його волі, та не вчинив усіх дій, які вважав необхідними для доведення злочину до кінця, у зв'язку з чим його дії було кваліфіковано з посиланням на ч. 3 ст. 15 КК.

Водночас, у встановленому доведеним обвинуваченні описані дії ОСОБА_1, що охоплюються ч. 4 ст. 27 КК. Однак, згідно зі ст. 437 КПК, касаційний суд обмежений вносити зміни до кваліфікації дій за касаційною скаргою засудженого, які погіршують його становище, а тому не перевіряються.

Інші дії засудженого також правильно кваліфіковані за ст. 295 КК, оскільки публічні заклики засудженого до вчинення мітингуєчими неправомірних дій відповідно до встановлених у обвинуваченні обставин вже не охоплюються ст. 114-1 КК та є самостійним злочином.

У справі було висловлено окрему думку.

Детальніше з текстом постанови ВС від 26.02.2021 у справі № 653/1302/15-к (провадження № 51-3696км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80224185>

Детальніше з текстом окремої думки можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80396348>

1.2. Кваліфікація терористичного акту

1.2.1. Для кваліфікації дій особи за ст. 258 КК не вимагається обов'язкової участі особи у терористичній організації, а достатньо встановити, щоб особа діяла хоча б за наявності однієї мети, зазначеної в диспозиції вказаної норми

Обставини справи: ОСОБА_2 за попередньою змовою групою осіб здійснював готування до вчинення терористичного акту. Зокрема, він підшукував співучасників, засоби та знаряддя для вчинення за допомогою вибухової речовини, привезеної ОСОБА_3 з Луганської області, вибухів, які створюють небезпеку для життя та здоров'я людей та настання інших тяжких наслідків, на залізничній колії під час переміщення по ній потягу з військовою технікою ЗСУ до району проведення АТО, а також щодо командування батальйону МВС з метою привернення уваги громадськості до своїх політичних поглядів та діяльності незаконно створених на території України утворень «ДНР» та «ЛНР», залякування населення, провокації воєнного конфлікту на території Дніпропетровської та інших областей.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_2 визнано винуватим та засуджено за ч. 1 ст. 263 КК, за ч. 1 ст. 14, ч. 2 ст. 258 КК. За цим же вироком було засуджено ОСОБА_3, який його не оскаржував в апеляційному та касаційному порядку. Апеляційний суд залишив вказане судові рішення без зміни.

Позиція ККС: вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів не погодилася з твердженням сторони захисту у касаційній скарзі про те, що терористичний акт може бути вчинено лише особою, яка є учасником терористичної організації, що призвело до неправильного застосування судом закону України про кримінальну відповідальність, а саме ч. 1 ст. 14, ч. 2 ст. 258 КК.

Колегія суддів, проаналізувавши положення ст. 258 КК вказала на те, що для кваліфікації дій особи за ст. 258 КК не вимагається обов'язкової участі особи у терористичній організації. Для кваліфікації за вказаною статтею достатньо встановити, щоб особа діяла хоча б з однією метою, зазначеною в диспозиції вказаної норми, що і було встановлено судом першої інстанції під час розгляду справи.

Детальніше з текстом постанови ВС від 22.01.2019 у справі № 201/13561/14-к (провадження № 51-3743км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80521756>

1.3. Кваліфікація створення терористичної групи чи терористичної організації

1.3.1. Для притягнення особи до кримінальної відповідальності за ст. 258-3 КК існування окремого судового рішення, рішення органу законодавчої чи виконавчої влади про визнання діяльності терористичною не вимагається

Обставини справи: за вироком суду ОСОБА_2 визнано винуватою у тому, що вона з метою сприяння учасникам злочинної організації, встановила контакт з особою, матеріали щодо якої виділено в окреме провадження, котра передавала цій

особі інформацію розвідувального характеру щодо маршрутів пересування, дислокації військової техніки та військовослужбовців, чисельності підрозділів ЗСУ. Зазначену інформацію ОСОБА_2, працюючи диспетчером у службі таксі, збирала з повідомлень таксистів, із власних спостережень, зі слів жителів міста та інших джерел, після чого в телефонних розмовах передавала особі, матеріали щодо якої виділено в окреме провадження, зокрема 29.07.2015, 03, 04, 09, 10 та 11.08.2015.

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: за вирокком міського суду ОСОБА_2 засуджено за ч. 1 ст. 256 КК.

Апеляційний суд вказаний вирок залишив без зміни.

Позиція ККС: ухвалу апеляційного суду скасовано та призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів не погодилася з висновками суду першої та апеляційної інстанцій, що для притягнення особи до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 258-3 КК має існувати конкретне рішення органу законодавчої чи виконавчої влади про визнання діяльності терористичною.

Встановлення у кримінальному провадженні передбачених у ст.1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» ознак певної організації (наявність стійкого об'єднання трьох і більше осіб; розподіл функцій між цими особами; існування обов'язкових правил поведінки при підготовці та вчиненні терористичних актів) та відповідної мети її діяльності (порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, вплив на прийняття рішень, вчинення або невчинення дій органами державної влади та місцевого самоврядування) є підставою для визнання відповідної діяльності терористичною. При цьому таке визнання здійснюється судом у конкретному провадженні на підставі наявних матеріалів. Існування окремого судового рішення, рішення органу законодавчої чи виконавчої влади про визнання діяльності терористичною для притягнення особи до кримінальної відповідальності за ст. 258-3 КК не вимагається.

Детальніше з текстом постанови ВС від 05.07.2018 у справі № 225/6151/15-к (провадження № 51-1609км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75241808>.

Аналогічні правові позиції:

- постанова ВС від 05.07.2018 у справі № 234/11703/15-к (провадження № 51-3111км18), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75215506>;
- постанова ВС від 03.10.2018 у справі № 326/195/16-к (провадження № 51-4025км18), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77009364>;
- постанова ВС від 22.11.2018 у справі № 477/233/16-к к (провадження № 51-3727км18), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78160586>

1.3.2. Інформація про дислокацію та переміщення сил і засобів АТО, яку обвинувачений надав учаснику терористичної організації «ДНР», належить до інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам держави, її обороноздатності, а також призвести до інших тяжких наслідків.

Інше сприяння діяльності терористичної організації (ст. 258-3 КК) може полягати у систематичному передаванні учаснику терористичної організації «ДНР» достовірної інформації про дислокацію та переміщення сил і засобів АТО

Обставини справи: протягом січня – лютого 2015 р. ОСОБА_1, достовірно знаючи про те, що сили і засоби АТО використовуються для захисту суверенітету та територіальної цілісності України, усвідомлюючи, що інформація про їх дислокацію і переміщення має суттєве значення для успішного проведення АТО та, у разі отримання її терористами, може призвести до загибелі військовослужбовців та пошкодження військової техніки, діючи за попередньою змовою з особою, матеріали відносно якої виділені в окреме кримінальне провадження, перебуваючи у зоні проведення АТО в Донецькій області, неодноразово умисно передавав останній інформацію про відомі йому дислокацію і переміщення сил та засобів АТО для використання членами терористичної організації «ДНР».

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду, ОСОБА_1 засуджено за ч. 1 ст. 258-3 КК.

Апеляційний суд вказаний вирок залишив без зміни.

Позиція ККС: судові рішення місцевого та апеляційного судів залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів ККС не погодилася з доводами сторони захисту про те, що інформація про сили та засоби АТО, яку ОСОБА_1 передав учаснику терористичної організації, є загальнодоступною, неточною і такою, що не спричинила шкоди, у зв'язку з чим у його діях відсутній склад злочину, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК.

Зокрема, згідно з протоколом проведення СБУ негласного розшукового заходу у виді оперативно-технічних пошукових заходів у системах та каналах телекомунікації, та доданого до нього, дослідженого шляхом прослуховування у судовому засіданні, CD-R диску, встановленими є телефонні з'єднання, ініційовані чоловіком на ім'я «ОСОБА_11», який у ході розмов з ОСОБА_8 повідомив 29.01.2015 о 10:50 про переміщення семи вантажних автомобілів із боєприпасами до РСЗВ «Град» ЗСУ, 10.02.2015 о 20:06 про попадання при артилерійському обстрілі незаконними військовими формуваннями «ДНР» по позиціям ЗСУ, 13.02.2015 о 14:27 про дислокацію підрозділів ЗСУ та переміщення шести вантажних автомобілів з боєприпасами до РСЗВ «Ураган».

Офіційною інформацією штабу АТО на території Донецької та Луганської областей від 14.08.2015, наданої на запит спеціально уповноваженого органу державної влади у сфері контррозвідувальної діяльності – СБУ, підтверджено пересування 29.01.2015 семи РСЗВ БМ-21 «Град», обстріл 10.02.2015 ЗСУ та складу з боєприпасами, а також переміщення військової техніки ЗСУ з ракетами «Ураган» та боєприпасами.

Штабом АТО підтверджено спеціальний характер зазначеної інформації, розголошення якої будь-якими каналами супротивнику, зокрема особам, причетним до терористичної організації «ДНР», може завдати шкоди інтересам держави,

її обороноздатності, призвести до інших тяжких наслідків, а саме загибелі мирного населення, військовослужбовців ЗСУ, інших військових формувань України, знищення або пошкодження військової техніки, зриву планів бойового застосування ЗСУ та інших військових формувань та правоохоронних органів України в районі проведення АТО.

Вказана офіційна інформація підтверджена штабом АТО на території Донецької та Луганської областей на запит слідчого у цьому кримінальному провадженні, а також доповнено, що під час мінометного обстрілу 10.02.2015 місця розташування військової частини ЗСУ завдана шкода здоров'ю двом солдатам, які отримали осколкові поранення.

Колегія суддів ККС погодилася із висновком апеляційного суду про правильність інкримінування ОСОБА_1 вчинення такого діяння, як «інше сприяння» діяльності терористичної організації «ДНР», оскільки він вчинив умисні дії по приховуванню діяльності «ДНР» та її сприянню, шляхом систематичного передавання протягом січня – лютого 2015 р. учаснику терористичної організації «ДНР» достовірної інформації про дислокацію і переміщення сил та засобів АТО в Донецькій області. Колегія суддів погодилася з доводами апеляційного суду про те, що інше сприяння створенню або діяльності терористичної організації – це різноманітні дії по забезпеченню відповідних умов для створення чи діяльності терористичного об'єднання, які не охоплюються матеріальним та організаційним сприянням створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації. При цьому форма сприяння ОСОБА_1 діяльності терористичної організації відповідає положенням ст. 25 Закону України «Про боротьбу з тероризмом».

Детальніше з текстом постанови ВС від 15.02.2018 у справі № 239/621/15-к (провадження № 51-862км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72269232>

1.3.3. Повідомлення інформації про місце дислокації та маршрути переміщення військової техніки сил АТО та Збройних Сил України представнику терористичної організації «ЛНР» підлягає кваліфікації як сприяння діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 КК) та не потребує додаткової кваліфікації за ст. 110 КК за умови відсутності мети зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України

Обставини справи: ОСОБА_1, будучи обізнаною про незаконність дій збройних підрозділів та політичного керівництва самопроголошеної «ЛНР», виконуючи завдання особи, щодо якої здійснюється окреме кримінальне провадження, ініціативно збирала інформацію про місця дислокації та маршрути переміщення військової техніки сили АТО та ЗСУ і передавала її останньому.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком районного суду ОСОБА_1 визнано винною у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 110 та ч. 1 ст. 258-3 КК.

Апеляційний суд змінив вирок суду першої інстанції в частині визнання ОСОБА_1 винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого

ч. 2 ст. 110 КК, та закрит кримінальне провадження в цій частині на підставі п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК за відсутності в її діянні складу кримінального правопорушення.

Позиція ККС: вказані судові рішення залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів не погодилася з твердженнями захисника про недоведеність вини ОСОБА_1 у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК.

Апеляційний суд зазначив, що про наявність умислу в діях обвинуваченої ОСОБА_1 на вчинення вказаного злочину свідчить сам факт передачі нею по телефону своєму сину, який входить до незаконних збройних формувань «Народної міліції «ЛНР», у завуальованій формі інформації про розташування і переміщення військової техніки і сил АТО та ЗСУ в умовах проведення АТО. При цьому, як вказав в ухвалі апеляційний суд, сама обвинувачувана ОСОБА_1 під час судового розгляду у суді першої інстанції та під час апеляційного розгляду не заперечувала того факту, що вона повідомляла по мобільному телефону своєму сину, ОСОБА_8, який на той період та на теперішній час проживає на непідконтрольній українській владі тимчасово окупованій території, про проходження біля їх будинку військової техніки. При цьому обвинувачена за своєю ініціативою називала БТР-и «кущами смородини», що, на думку колегії суддів, свідчить саме про умисну конспірацію нею назви військової техніки ЗСУ під час спілкування з сином з метою приховування своєї злочинної діяльності.

Як вбачається з обвинувачення, висунутого ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 110 КК, та яка була вироком суду першої інстанції визнана доведеною, обвинувачена вчинила дії, які за своїм змістом та характером є аналогічними обвинуваченню за ч. 1 ст. 258-3 КК, що було визнано доведеним вироком суду.

Поряд із цим апеляційний суд обґрунтовано зазначив, що сторона обвинувачення не надала суду переконливих доказів того, щодо дії обвинуваченої ОСОБА_1 по інформуванню представників «Народної міліції «ЛНР» про місце дислокації та маршрути переміщення військової техніки сил АТО і ЗСУ були спрямовані саме на досягнення мети, зазначеної у ст. 110 КК. У зв'язку з чим такі дії обвинуваченої апеляційний суд розцінив саме як сприяння діяльності терористичної організації «ЛНР», що охоплюється складом злочину, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК, та у цьому конкретному випадку не утворює визначену ст. 33 КК ідеальну сукупність злочинів, а висновки суду першої інстанції про доведеність вини обвинуваченої ОСОБА_1 у вчиненні кримінального правопорушення за ч. 2 ст. 110 КК не відповідають фактичним обставинам кримінального провадження, оскільки не підтверджуються доказами, дослідженими під час судового розгляду.

Детальніше з текстом постанови ВС від 17.03.2020 у справі № 419/2586/18 (провадження № 51-5527км19) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88401653>

1.3.4. Затримання учасника терористичної організації «ДНР» співробітниками Служби безпеки України під час вчинення ним злочину, відсутність доказів добровільного повідомлення правоохоронним органам про діяльність цієї організації, ухилення від органів досудового розслідування, у зв'язку з чим таку особу було оголошено

у розшук, свідчить про відсутність умов звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ч. 2 ст. 258-3 КК.

Виявлення бойових припасів, які обвинувачений незаконно придбав та зберігав, під час обшуку за місцем проживання свідчить про відсутність добровільності їх здачі органам влади, а отже про неможливість звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ч. 3 ст. 263 КК

Обставини справи: ОСОБА_1 здійснював чергування на блок-постах, декілька разів брав участь у бойових діях на стороні бойовиків проти представників ЗСУ шляхом обстрілу позицій українських військовослужбовців з міномету. Також ОСОБА_1, перебуваючи в місці розташування підрозділу «СВАТ» терористичної організації «ДНР», незаконно безоплатно отримав від невстановленого представника цієї організації 2 осколкові ручні гранати із запалами до них, 3 осколкові гранати-постріли, 90 патронів калібру 5,45 x 39 мм, які незаконно переніс до місця свого проживання, де приховав на горищі та незаконно зберігав до часу, коли в ході обшуку їх було виявлено та вилучено.

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 1 ст. 258-3 КК та за ч. 1 ст. 263 КК.

Апеляційний суд вказаний вирок місцевого суду залишив без зміни.

Позиція ККС: судові рішення місцевого та апеляційного судів залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів не погодилася з твердженнями сторони захисту, що ОСОБА_1 підлягає звільненню від кримінальної відповідальності відповідно до ч. 2 ст. 258-3 КК та ч. 3 ст. 263 КК, оскільки останній, на її думку, сприяв припиненню діяльності терористичної організації та добровільно видав місце знаходження придбаних ним бойових припасів.

Матеріалами кримінального провадження встановлено, що докази добровільного повідомлення правоохоронним органам про відповідну терористичну організацію відсутні, відсутня також інформація, що ОСОБА_1 сприяв припиненню її діяльності або добровільно здав органам влади бойові припаси. Як убачається з матеріалів провадження, такі припаси було вилучено за місцем його проживання під час санкціонованого судом обшуку.

Суд апеляційної інстанції зазначив, що ОСОБА_1 добровільно не з'являвся до правоохоронних органів, був затриманий співробітниками відділу контррозвідки УСБУ під час вчинення ним злочину, ухилився від органів досудового розслідування і його було оголошено в розшук. Крім того, суд апеляційної інстанції погодився з рішенням районного суду і в частині відсутності підтвердження про самостійні та добровільні наміри ОСОБА_1 здати органам влади бойові припаси до моменту проведення обшуку за місцем його проживання, хоча останній і мав таку можливість.

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.08.2019 у справі № 325/1002/16-к (провадження № 51-1249км19) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84006042>.

Аналогічна правова позиція:

– постанова ВС від 28.11.2019 у справі № 326/1763/16-к (провадження № 51-1408км19), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86035307>

1.4. Кваліфікація участі особи у не передбачених законом воєнізованих або збройних формуваннях

1.4.1. Участь особи у непередбаченому законом збройному формуванні терористичної організації (наприклад, у силовому блоці терористичної організації «ДНР») підлягає кваліфікації за сукупністю злочинів, передбачених статтями 258-3 та 260 КК

Обставини справи: ОСОБА_1 вступив до терористичної організації «ДНР» та брав активну участь у її діяльності. Зокрема, він, будучи одним із учасників силового блоку «ДНР» під позивним «ОСОБА_1», вступав до різних непередбачених законом збройних формувань, що є підрозділами терористичної організації «ДНР», у яких займав відповідні посади.

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 258-3 та ч. 2 ст. 260 КК.

Апеляційний суд цей вирок залишив без зміни.

Вказане рішення апеляційного суду захисником було оскаржено до ВС. Зокрема, у своїй касаційній скарзі сторона захисту вказує, що апеляційний суд безпідставно погодився з висновками суду першої інстанції щодо кваліфікації дій ОСОБА_1 за ст. 258-3 КК, оскільки склад злочину, передбачений цією статтею, є взаємовиключним складу злочину, передбаченого ст. 260 КК.

Позиція ККС: залишено без зміни рішення судів першої та апеляційної інстанцій.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів ВС зазначила, що доводи захисника є необґрунтованими з огляду на таке.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» у разі, коли терористична діяльність супроводжується вчиненням злочинів, передбачених статтями 112, 147, 258 – 260, 443, 444, а також іншими статтями КК, відповідальність за їх вчинення настає відповідно до цього Кодексу.

Так, участь особи у непередбачених законом збройних формуваннях може мати на меті вчинення злочинів, які не охоплюються умислом на здійснення терористичної діяльності у розумінні Закону України «Про боротьбу з тероризмом» та, відповідно, не містять складу злочину, встановленого ч. 1 ст. 258-3 КК, а отже, враховуючи доведеність винуватості ОСОБА_1 в участі безпосередньо у діяльності терористичної організації та у складі непередбачених законом збройних формуваннях, які є підрозділами вказаної організації, його дії підлягають кваліфікації за самостійними статтями Особливої частини КК.

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.05.20209 у справі № 296/2803/16-к (провадження № 51-5370км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89621215>

1.5. Кваліфікація завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності

1.5.1. Особа, яка повідомила завідомо неправдиву інформацію за номером телефону «102» про підготовку вибуху на станції метро, підлягає кримінальній відповідальності за ст. 259 КК

Обставини справи: ОСОБА_1, використовуючи особистий мобільний телефон, подзвонив за номером телефону «102», під час якого повідомив завідомо недостовірну інформацію про підготовку вибуху на станції метро «Гідропарк».

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду ОСОБА_1 засуджено за ч. 2 ст. 259 КК.

Апеляційний суд вказаний вирок залишив без зміни.

Позиція ККС: вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів не погодилася з посиланням сторони захисту на те, що в діях засудженого відсутня суб'єктивна сторона інкримінованого злочину.

Суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 259 КК, характеризується прямим умислом. При цьому особа точно, достовірно знала, що поширена нею інформація є неправдивою, розуміла, що такі повідомлення викликають страх у населення, порушують громадську безпеку. Тим самим винний усвідомлює суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачає їх суспільно небезпечні наслідки у вигляді шкоди громадській безпеці та бажає настання таких наслідків. Коли винний прагне дезорганізувати діяльність підприємства, установи, організації, викликати паніку, він діє з прямим умислом.

ОСОБА_1, усвідомлюючи, що інформація про наявність на станціях метро вибухонебезпечних предметів, яку поширює, не відповідає дійсності, а також те, що його повідомлення може створити обстановку страху в населення, порушити громадську безпеку, відволікти певні служби від виконання їх обов'язків, повідомив до спецлінії «102» чергової частини неправдиву інформацію.

Наведене переконливо свідчить про те, що ОСОБА_1 усвідомлював суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачав та бажав настання суспільно небезпечних наслідків у вигляді шкоди громадській безпеці, що фактично настали, тобто він діяв повторно, оскільки вже вчиняв злочин, передбачений ч. 2 ст. 259 КК, діяв з прямим умислом, у його діях наявний склад злочину, передбачений ч. 2 ст. 259 КК.

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.02.2021 у справі № 755/13545/18 (провадження № 51-4531км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042495>.

Аналогічна правова позиція:

– постанова ВС від 27.06.2019 у справі № 727/728/17 (провадження 51-8087км18), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82826961>

1.5.2. Для визнання особи винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ст. 259 КК, необхідно встановити, що саме ця особа з використанням конкретного засобу зв'язку повідомила інформацію про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, маючи прямий умисел на вчинення саме таких дій

Обставини справи: ОСОБА_1 обвинувачувався у тому, що він з домашнього телефону зателефонував до відділення банку і повідомив ОСОБА_2 завідомо неправдиві відомості про замінування приміщення цього банку.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду, ОСОБА_1 визнано невинуватим і виправдано за недоведеністю винуватості у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 259 КК.

Апеляційний суд вказаний вирок залишив без зміни.

Позиція ККС: вирок місцевого суду та ухвалу апеляційного суду залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів ККС зазначає, що суд першої інстанції, виправдовуючи ОСОБА_1, правильно послався на те, що сторона обвинувачення не надала беззаперечних доказів того, що саме ОСОБА_1 здійснив телефонний дзвінок та повідомив завідомо неправдиву інформацію про підготовку вибуху та про загрозу безпеці громадян. Зокрема, в ході перевірки за участю спеціалістів, проведеної через значний проміжок часу після події злочину, що був інкримінований ОСОБА_1, було встановлено відсутність стороннього підключення до лінії абонента телефону у розподільній коробці (щитовій), як і не виявлено замка на цій коробці, що свідчить про фактично вільний доступ для незаконного підключення до телефонних ліній абонентів за зазначеною адресою, в тому числі до телефонної лінії, яка веде у квартиру виправданого ОСОБА_1. Згідно з даними довідки Приватного акціонерного товариства «Укртелеком» не виключається можливість здійснення телефонних дзвінків, здійснених нібито по телефонній лінії з квартири виправданого ОСОБА_1 поза межами квартири останнього з використанням незаконного підключення. До того ж, як пояснили свідки ОСОБА_5, ОСОБА_3 та ОСОБА_4, несанкціоноване підключення до лінії абонента не потребує спеціальних знань, і його можна здійснити без доступу до телефонної шафи у розподільчій коробці, що знаходиться у вільному доступі, і слідів стороннього підключення може не залишитися. Крім того, відповідно до даних акта перевірки об'єкта на наявність вибухових пристроїв, в ході перевірки приміщення відділення банку, вибухонебезпечних предметів виявлено не було, а одні лише показання свідка ОСОБА_2 про телефонний дзвінок із повідомленням про замінування будівлі банку без проведення експертного дослідження – впізнання ОСОБА_1 за голосом – не доводить його винуватості.

Обґрунтовано також місцевий суд вказав на відсутність доказів на підтвердження мети та мотиву ОСОБА_1 вчинити інкриміноване йому кримінальне правопорушення, що унеможливило встановлення суб'єктивної сторони злочину, передбаченого ч. 1 ст. 259 КК, з урахуванням того, що ОСОБА_1 ніколи не був

клієнтом банку і жодних службових чи особистих стосунків з працівниками банку не мав.

Детальніше з текстом постанови ВС від 06.06.2018 у справі № 520/9685/13-к (провадження № 51-905км8) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74687902>

1.5.3. Погроза вчинення в майбутньому дій, пов'язаних з вибухом, з метою помсти за невиконання дій з ненадання медичної допомоги виправданому, не містить відомостей про вчинення або повідомлення про вчинення дій щодо підготовки до вибуху, підпалу або інших дій, які загрожують загибеллю людей чи іншими тяжкими наслідками, а тому кваліфікація дій особи за ст. 259 КК виключається

Обставини справи: ОСОБА_2, діючи повторно, маючи на меті помститися органам влади за неналежне, на його думку, виконання професійних обов'язків працівниками швидкої медичної допомоги, зателефонував зі свого стаціонарного телефону на номер «103» та повідомив завідомо неправдиву інформацію про мінування, а саме про те, що у разі, якщо до нього не приїде автомобіль з працівниками швидкої медичної допомоги, то він замінює будинок.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду, ОСОБА_2 визнано невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 259 КК, та виправдано у зв'язку з відсутністю в його діях складу кримінального правопорушення.

Виправдовуючи ОСОБА_2, місцевий суд, оцінивши в сукупності досліджені під час судового розгляду докази, виходив з того, що своїми діями ОСОБА_2 не повідомляв про підготовку вибуху, підпалу або інших дій, які загрожують загибеллю людей чи іншими тяжкими наслідками, а лише висловлював погрози вчинити вибух у майбутньому у разі ненаправлення до місця його проживання працівників швидкої медичної допомоги.

Апеляційний суд вказаний вирок залишив без зміни.

Позиція ККС: ухвалу апеляційного суду залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів ВС погодилася з висновками місцевого суду про відсутність у діях ОСОБА_2 складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 259 КК.

Так, місцевий суд зазначив, що телефонне повідомлення ОСОБА_2 не містить відомостей про вчинення дій або повідомлення про вчинення дій щодо підготовки до вибуху, підпалу або інших дій, які загрожують загибеллю людей чи іншими тяжкими наслідками, а фактично є погрозою вчинення в майбутньому дій, пов'язаних з вибухом, з метою помсти за невиконання дій по ненаданню йому медичної допомоги, а тому воно не містить об'єктивної сторони вказаного кримінального правопорушення.

Детальніше з текстом постанови ВС від 18.12.2018 у справі № 591/12/16-к (провадження № 51-2650км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78979946>

1.6. Кваліфікація злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)

1.6.1. Кримінальна відповідальність за недбале ставлення до військової служби у формі невиконання службових (посадових) обов'язків (ст. 425 КК) може настати лише у тому випадку, коли військова службова особа зобов'язана була вчинити дії, невиконання яких ставиться їй у вину, та мала реальну можливість виконати такі дії належним чином. Якщо військова службова особа перебувала у таких умовах, за яких не мала фактичної можливості належно виконати свої службові (посадові) обов'язки, то відповідальність за недбале ставлення до військової служби виключається. Для настання кримінальної відповідальності за ст. 425 КК також слід враховувати такі об'єктивні та суб'єктивні фактори, як зовнішні умови й обстановку, в якій доводилося виконувати обов'язки військовій службовій особі, дії вищестоящих командирів і начальників, а також дані, які характеризують особу винного, його кваліфікацію, професійну підготовку, тривалість перебування на посаді, яку обіймає, досвід та інші обставини кримінального провадження.

Бойова обстановка як кваліфікуюча ознака складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 425 КК, має місце у випадку, коли військові частини (підрозділи) і військовослужбовці Збройних Сил України та інших військових формувань, які були залучені до проведення АТО на території Донецької та Луганської областей, перебували в умовах безпосереднього зіткнення з противником (учасниками терористичних організацій «ДНР» і «ЛНР», їх воєнізованими і збройними формуваннями, які контролювалися та координувалися представниками влади Російської Федерації), перебували у стані наступального, оборонного та загальновійськового бою, а саме здійснювали погоджені і взаємопов'язані бої, удари, маневри, бойові і спеціальні дії з метою знешкодження (розгрому) противника, оволодіння важливими районами, їх утримання, безпосередньо застосували військову зброю і техніку стосовно противника, а також військова зброя і техніка застосувалися противником

Встановлені судами першої та апеляційної інстанцій обставини: Генерал-майор ОСОБА_1, обвинувачувався у тому, що він, будучи військовослужбовцем, починаючи з 05.01.2010 перебував на посаді першого заступника начальника Головного оперативного управління Генерального штабу ЗСУ. На підставі наказу начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗСУ від 21.05.2014 № 94 ОСОБА_1 із 21.05.2014 було відряджено у м. Ізюм Харківської області з метою роботи у складі робочої групи в районі проведення АТО. Наказом першого заступника керівника Антитерористичного центру при СБУ (керівника АТО на території Донецької та Луганської областей) генерал-лейтенанта ОСОБА_62 від 28.05.2014 № 11 ог/дск, з метою оперативного реагування на зміни в обстановці та координації дій підпорядкованих сил і засобів, які залучаються до проведення АТО на території Донецької та Луганської областей, створено штаб АТО. Цим же наказом генерал-майора ОСОБА_1 призначено на посаду начальника штабу – першого заступника

керівника АТО на території Донецької та Луганської областей, на якій він проходив військову службу.

Генерал-майор ОСОБА_1, перебуваючи на посаді начальника штабу – першого заступника керівника АТО на території Донецької та Луганської областей, як військовий начальник та військовослужбовець, який обіймає посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих обов'язків, відповідно до п. 1 примітки ст. 425 КК, був військовою службовою особою та у період з 11.06.2014 по 00 год 50 хв 14.06.2014 недбало поставився до військової служби за таких обставин.

Так, у зазначений період, військові частини (підрозділи) і військовослужбовці Збройних Сил України та інших військових формувань, які залучені до проведення АТО на території Донецької та Луганської областей, знаходилися в умовах безпосереднього зіткнення з противником (учасниками терористичних організацій «ДНР» і «ЛНР», їх воєнізованими і збройними формуваннями, які контролювалися та координувалися представниками влади РФ).

11.06.2014 на території штабу АТО, розташованому в с. Довгеньке Ізюмського району Харківської області, військовослужбовцями штабу АТО під керівництвом ОСОБА_1 розроблений Замисел застосування сил та засобів ЗСУ, інших військових формувань щодо прикриття державного кордону (далі – Замисел). Замислом передбачалося, окрім іншого, перевезення 13.06.2014 повітряним транспортом додаткових сил і засобів на аеродром м. Луганська для посилення дислокованого на ньому підрозділу, а також забезпечення для цього зони ізоляції аеродрому для прийняття літаків транспортної авіації. Того ж дня Замисел підписав керівник АТО ОСОБА_62.

Для реалізації Замислу начальник штабу – перший заступник керівника АТО ОСОБА_1 13.06.2014 направив першому заступнику начальника Генерального штабу ЗСУ запит щодо включення додатково зведеного підрозділу, роти з озброєнням, військовою технікою та іншим майном, яку того ж дня перевезти повітряним транспортом з аеродрому м. Дніпропетровськ на аеродром м. Луганська. Про прийняття до виконання (реалізацію) вказаного запиту Генеральним штабом ЗСУ видано відповідне розпорядження.

При цьому ОСОБА_1 достовірно знав про те, що аеродром м. Луганськ перебуває в оточенні сил противника, які регулярно здійснюють його обстріли, а також те, що противник має на озброєнні ПЗРК й інші засоби ураження літаків із землі, та усвідомлював, що політ літаків на вказаний аеродром буде здійснюватися, в тому числі над територією противника.

13.06.2014 о 16 год 25 хв до штабу АТО зі штабу Антитерористичного центру при СБУ надійшла оперативна інформація про те, що дві групи бойовиків вирушили до Луганського аеропорту, озброєні ПЗРК та мають намір збивати всі літаки при посадці чи зльоті. Аналогічна за змістом інформація повторно надійшла до штабу АТО зі штабу Антитерористичного центру при СБУ 13.06.2014 о 20 год 05 хв. Зазначені довідки з інформацією про підготовку до вчинення терористичного акту поблизу аеродрому м. Луганськ до 21 год того ж дня надані особисто ОСОБА_1 для

їх опрацювання, реагування на терористичну загрозу та організації припинення діяльності або знешкодження вищевказаних незаконних збройних груп (формувань).

Також упродовж 13.06.2014 співробітниками Головного управління МВС в Луганській області встановлено факт розміщення груп противника поблизу аеродрому м. Луганськ, озброєних ПЗРК, про що того ж дня проінформовано телеграмою штаб АТО.

Незважаючи на це, 14.06.2014 у період з 00 год 01–22 хв з 10-хвилинним інтервалом три літаки ІЛ-76МД Повітряних Сил ЗСУ з екіпажами, особовим складом вищевказаної роти, озброєнням, технікою та іншим військовим майном на борту, вилетіли з аеродрому м. Дніпропетровськ на аеродром м. Луганськ.

14.06.2014 в 00 год 50 хв літак ІЛ-76МД при заході на посадку на аеродром м. Луганськ був уражений невстановленими терористами, які перебували поблизу аеродрому, шляхом пострілу керованою ракетою 9М39 переносного зенітного ракетного комплексу 9К38, що призвело до пошкодження літака, втрати ним керованості та зіткнення з землею. У результаті цієї авіаційної катастрофи загинули 49 військовослужбовців, повністю знищено вказаний літак та майно, яке знаходилося на його борту.

Позиції судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком місцевого суду дії ОСОБА_1 засуджено за ч. 3 ст. 425 КК (недбале ставлення військової службової особи до служби, що спричинило тяжкі наслідки, вчинене в бойовій обстановці) (у ред. ч. 3 ст. 425 КК станом на 14.06.2014).

Апеляційний суд вказаний вирок залишив без зміни.

Позиція ККС: скасовано рішення судів першої та апеляційної інстанцій на підставі п. 2 ч. 1 ст. 284, ст. 440 КПК, закрито кримінальне провадження за обвинуваченням ОСОБА_1 у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 425 КК, у зв'язку з відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення.

Обґрунтування позиції ККС: об'єктивна сторона недбалості припускає несумлінне ставлення службової особи до службових обов'язків, які на неї покладені, що виражаються: у їх невиконанні або у неналежному виконанні; у спричиненні істотної шкоди або тяжких наслідків і знаходиться в прямому причинному зв'язку з наслідками, що настали.

Недбале ставлення військової службової особи до своїх службових обов'язків характеризує, перш за все, об'єктивну сторону вчиненого і виявляється в тому, що за наявності в особи реальної можливості діяти так, як того вимагають інтереси служби, винний або взагалі не діє, не виконує службові обов'язки, або хоча і діє, але виконує ці обов'язки неналежним чином, не відповідно до закону або відповідно до нього, проте неякісно, неточно, неповно, несвоєчасно, поверхово, у протиріччя з установленим порядком і тією обстановкою, що склалася, тощо.

При встановленні недбалого ставлення до військової служби у формі невиконання службових (посадових) обов'язків необхідно встановити, що винний зобов'язаний був вчинити ті дії, невиконання яких ставиться йому за вину. Військова службова особа може відповідати за недбале ставлення до військової служби лише у тому випадку, коли вона не тільки повинна була через свій службовий обов'язок

виконати ті чи інші дії, але й могла, тобто мала реальну можливість виконати їх належним чином. Якщо військова службова особа перебувала у таких умовах, за яких не мала фактичної можливості належно виконати свої службові (посадові) обов'язки, то відповідальність за недбале ставлення до військової служби виключається. При цьому треба враховувати як об'єктивні, так і суб'єктивні фактори. Зокрема, зовнішні умови й обстановку, в якій доводилося виконувати обов'язки військовій службовій особі, дії вищестоящих командирів і начальників, а також дані, які характеризують особу винного, його кваліфікацію, професійну підготовку, тривалість перебування на посаді, яку обіймає, досвід та інші обставини кримінального провадження.

Даючи оцінку вказаним висновкам, суд касаційної інстанції вважає можливим, крім фактичних обставин, встановлених у цій справі, взяти до уваги обставини, які були встановлені органом досудового розслідування та судом у вироку від 15.03.2021 (справа № 426/1211/17), ухваленим в порядку спеціального судового провадження щодо ОСОБА_117, ОСОБА_118 та ОСОБА_119, які визнані винуватими у вчиненні терористичного акту щодо збиття літака ІЛ-76МД.

Колегія суддів ВС, проаналізувавши вирок, вважає, що у пред'явленому обвинуваченні ОСОБА_1 взагалі не зазначено, шляхом прийняття яких управлінських рішень і надання яких відповідних розпоряджень для організації заходів забезпечення подолання протиповітряної оборони противника він мав би реальну можливість забезпечити належну ізоляцію аеродрому м. Луганськ для прийняття літаків транспортної авіації та їх захист від ураження наземними вогневими засобами противника і запобігти вчиненню терористичного акту.

У зазначений період військові частини (підрозділи) і військовослужбовці ЗСУ та інших військових формувань, які залучені до проведення АТО на території Донецької та Луганської областей, знаходилися в умовах безпосереднього зіткнення з противником (учасниками терористичних організацій «ДНР» і «ЛНР», їх воєнізованими і збройними формуваннями, які контролювалися та координувалися представниками влади РФ), перебували у стані наступального, оборонного та загальновійськового бою, а саме здійснювали погоджені і взаємопов'язані бої, удари, маневри, бойові і спеціальні дії з метою знешкодження (розгрому) противника, оволодіння важливими районами, їх утримання, безпосередньо застосовували військову зброю і техніку стосовно противника, а також військова зброя і техніка застосувалися противником. Тобто військовослужбовці ЗСУ та ІВФ, які залучені до проведення АТО на території Донецької та Луганської областей, перебували у бойовій обстановці.

Оцінюючи коло службових обов'язків генерал-майора ОСОБА_1 як начальника штабу АТО, першого заступника керівника АТО на території Донецької та Луганської областей, судом не надано належної оцінки тим обставинам, що розроблення Замислу, зазначеного в обвинуваченні, було обумовлено необхідністю прикриття державного кордону України та утримання аеродрому м. Луганська, який перебував в оточенні незаконних збройних формувань. Вказаний Замисел був розроблений військовослужбовцями штабу АТО під керівництвом ОСОБА_1, затверджений

керівником АТО ОСОБА_62. Для реалізації Замислу направлено запит до Генерального штабу ЗСУ, яким прийнято рішення про включення додаткових сил та засобів боротьби з тероризмом та видано відповідне розпорядження ВПС про переміщення цих засобів повітряним транспортом, а командиру підрозділу, який здійснював охорону та оборону аеродрому м. Луганська, розпорядження щодо необхідності забезпечення прийняття у підпорядкування вищевказаного зведеного підрозділу. Тобто виконання Замислу реалізовувалося різними органами управління та різними службовими особами, в тому числі вищестоящими командирами і начальниками. Тому висновок про те, що саме діями ОСОБА_1 не було скоординовано дій підрозділів ЗСУ, не забезпечено належної ізоляції аеродрому м. Луганська для прийняття літаків транспортної авіації і їх захисту від ураження наземними вогневими засобами противника, а також не припинено діяльності незаконних збройних груп (формувань), що призвело до вчинення терористичного акту, є неправильним.

Також слід враховувати, що злочин, передбачений ст. 425 КК, є злочином з матеріальним складом, який як обов'язкову ознаку об'єктивної сторони передбачає настання суспільно небезпечних наслідків вчиненого злочину – заподіяння істотної шкоди. Встановлення причинного зв'язку між самим діянням і суспільно небезпечними наслідками, що настали, є обов'язковим.

Висновок суду щодо винуватості ОСОБА_1 також є суперечливим з огляду на те, що, на думку обвинувачення, службова недбалість полягала у тому, що ОСОБА_1 не вжив заходів для забезпечення належної ізоляції аеродрому м. Луганська для прийняття літаків транспортної авіації та їх захисту від ураження наземними вогневими засобами противника. Однак судом встановлено, що тактична група «Славутич» була створена і виконувала бойові завдання із забезпечення оборони та ізоляції аеродрому м. Луганська. Рішення про направлення до складу тактичної групи додаткових сил і засобів, зокрема, щодо переміщення повітряним транспортом зведеної парашутно-десантної роти 25 ОПДБР, приймалося саме у зв'язку з її підсиленням та забезпеченням більшої ефективності покладених на неї завдань. Тобто у вироку наведені обставини, які фактично є взаємовиключними.

У справі щодо ОСОБА_117, ОСОБА_118 та ОСОБА_119 слідством та судом було встановлено, що ще 05.06.2014 керівникам так званої «ЛНР» стало відомо про факт передислокації додаткових сил і засобів антитерористичної операції у розташування аеропорту м. Луганська із можливістю використання військово-транспортної авіації. З метою подальшого захоплення аеропорту і переходу його під фактичний контроль так званої «ЛНР» було розроблено детальний план щодо повної ізоляції аеропорту м. Луганська, який включав цілий комплекс заходів з формування бойових груп, їх озброєння, розвідки, маскування. При розробці і реалізації плану були враховані можливість запобігання військовослужбовцями ЗСУ здійснення терористичного акту. Бойові групи, які були залучені до здійснення терористичного акту, розташовувалися в прихованих, охоронюваних засідках на відстані приблизно 8000–8500 метрів у східному напрямку від злітно-посадкової смуги аеропорту м. Луганська. Командуванням ЗСУ, а також військовослужбовцями, особовим складом тактичної

групи «Славутич», які забезпечували ізоляцію аеропорту м. Луганська, а також екіпажами літаків, які здійснювали перевезення військовослужбовців, вживалися всі можливі заходи для перешкодження вчиненню терористичного акту, але вони виявилися неефективними.

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.05.2021 у справі № 185/12161/15-к (провадження № 51-6169км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97077743>

РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

2.1. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальних провадженнях про злочини терористичної спрямованості

2.1.1. Якщо НСРД у кримінальному провадженні за ст. 258-3 КК було проведено зі збереженням таємних методів розслідування та було вкрай необхідним для захисту важливих інтересів суспільства, і сторона захисту упродовж судового та апеляційного провадження не ставила питання про розсекречення документів та ознайомлення з ними, докази, отримані за результатами НСРД, не можуть бути визнані недопустимими через невідкриття стороні захисту цих процесуальних документів

Обставини справи: ОСОБА_1 з метою сприяння злочинній діяльності учасниками організації «ДНР» щодо дестабілізації суспільно-політичної обстановки, втрати авторитету органів державної влади України, використовуючи для зв'язку мобільний телефонний номер, неодноразово надавав учаснику «ДНР» ОСОБА_2 відомості про місця дислокації, чисельність, маршрути пересування підрозділів та військової техніки ЗСУ, а також інших військових формувань України.

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: за вироком районного суду ОСОБА_1 було засуджено за ч. 1 ст. 258-3 КК.

Апеляційний суд частково задовольнив апеляційні скарги захисників, змінив вирок, перекваліфікував дії ОСОБА_1 з ч. 1 ст. 258-3 на ч. 2 ст. 260 КК.

Позиція ККС: ухвалу апеляційного суду залишено без зміни.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів не погодилася з вимогами касаційної скарги захисника про визнання недопустимими фактичних даних, отриманих у результаті НСРД, через невідкриття процесуальних документів.

Так, згідно з матеріалами кримінального провадження сторона захисту на стадіях судового та апеляційного розгляду не висловлювала застережень щодо відсутності безпосередньо у справі згаданих документів, не вказувала на порушення у зв'язку з цим прав ОСОБА_1, не ставила питання про необхідність розсекречування документів та надання до них доступу, не заперечувала факту здійснення НСРД на підставі, у тому числі, ухвали заступника голови апеляційного суду про надання дозволу на зняття інформації з каналів зв'язку.

Слід зазначити, що в період вчинення засудженим злочину існувала реальна терористична загроза, а тому для її подолання та збереження територіальної цілісності України 14.04.2014 було введено в дію рішення РНБО (таємне) про відповідні невідкладні заходи, які реалізовувались і через положення Закону України № 374-IV від 26.12.2002 «Про контррозвідувальну діяльність» зі змінами до нього.

У цьому провадженні заходи здійснювалися в особливий період у районі проведення антитерористичної операції, де представники ДКР СБУ документували протиправну діяльність осіб задля подолання терористичної загрози в Україні, виходячи з інтересів національної безпеки, тобто публічний інтерес мав пріоритет.

До того ж, як видно зі справи, слідчі органи зверталися до ДКР СБУ з проханням легалізації всіх матеріалів НСРД, однак з урахуванням указаних інтересів їм було надано лише протокол від 07.05.2015, який за змістом не суперечить ст. 252 КПК, був предметом безпосереднього дослідження суду за участі сторін кримінального провадження і захист мав можливість представити свої докази на спростування відомостей, відображених у зазначеному документі.

За таких обставин, зважаючи на те, що проведення заходів зі збереженням таємних методів розслідування було вкрай необхідним для захисту важливих інтересів суспільства, а також на те, що упродовж судового та апеляційного провадження засуджений та його захисник не вважали за доцільне відкрити їм нерозсекречені документи, а вирок було ухвалено за наслідками змагальної процедури, колегія суддів не вбачає порушення права ОСОБА_1 на справедливий судовий розгляд.

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.03.2020 у справі № 221/2901/15-к (провадження № 51-3070км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88016662>

2.2. Особливості спеціального досудового розслідування у кримінальних провадженнях про злочини терористичної спрямованості

2.2.1. Надсилання судових повісток та викликів під час спеціального досудового розслідування та судового провадження, а також публікування вказаних викликів у засобі масової інформації загальнодержавного значення у кримінальному провадженні про злочини терористичної спрямованості, обвинуваченому, який проживає на тимчасово окупованій території України, з вказівкою на іншу адресу проживання, ніж та, що є у матеріалах кримінальної справи, вважається неналежним повідомленням обвинуваченого про день, час та місце розгляду справи та свідчить про істотне порушення вимог кримінального процесуального закону.

Пасивна участь захисника у кримінальному провадженні за процедурою «*in absentia*» є істотним порушенням кримінального процесуального закону, порушенням права на захист, що перешкоджає суду ухвалити законне і обґрунтоване судове рішення. Пасивною участю захисника, зокрема, може вважатися незаявлення ним жодних заяв чи клопотань, спрямованих на захист обвинуваченого, згода зі всіма клопотаннями сторони обвинувачення, відсутність інформації про зустрічі з обвинуваченим, неузгодження з ним лінії захисту від обвинувачення

Позиція судів першої та апеляційної інстанцій: за вирокіом місцевого суду ОСОБА_1 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 258-3 та ч. 2 ст. 258-5 КК.

З огляду на те, що обвинувачений ОСОБА_1 проживає на тимчасово окупованій території Луганської області, судовий розгляд кримінального провадження щодо нього здійснювався за процедурою «*in absentia*».

Апеляційний суд вказаний вирок залишив без зміни.

Позиція ККС: вказані рішення судів першої та апеляційної інстанцій скасовано та направлено на новий розгляд до суду першої інстанції.

Обґрунтування позиції ККС: колегія суддів погодилася з твердженнями захисника про те, що ОСОБА_1 не був належним чином повідомлений про дати розгляду кримінального провадження щодо нього.

Відповідно до вимог розділу IV КПК участь обвинуваченого під час підготовчого судового засідання та судового розгляду є обов'язковою, що відповідає гарантіям, закріпленим, міжнародними нормативно-правовими актами в сфері захисту прав людини (ст. 6 Конвенції, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права).

Відповідно до ч. 3 ст. 323 КПК судовий розгляд у кримінальному провадженні і щодо злочинів, зазначених у ч. 2 ст. 297-1 КПК, може здійснюватися за відсутності обвинуваченого, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності (спеціальне судове провадження) та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук. За наявності таких обставин, за клопотанням прокурора, до якого додаються матеріали про те, що обвинувачений знав або повинен був знати про розпочате кримінальне провадження, суд постановляє ухвалу про здійснення спеціального судового провадження стосовно такого обвинуваченого.

Процедури «*in absentia*» неминуче припускають деякий відступ від загальних правил кримінального процесу. Особливе значення при цьому надається питанню про забезпечення прав відсутнього в залі судового засідання підсудного. У прецедентній практиці ЄСПЛ було вироблено критерії, яким має відповідати таке провадження. При цьому Суд у своїх рішеннях неодноразово наголошував на необхідності забезпечення процесуальних прав і гарантій осіб, що беруть участь у кримінальному процесі. До таких прав, що підлягають безумовному дотриманню, насамперед, відносяться: право бути присутнім під час розгляду справи, право на захисника, право бути вислуханим, право оскаржити заочний вирок (рішення у справах «Меденіца проти Швейцарії», «Сейдовіч проти Італії», «Шомоді проти Італії»).

Відповідно до ст. 323 КПК повістки про виклик обвинуваченого у разі здійснення спеціального судового провадження надсилаються за останнім відомим місцем його проживання чи перебування, а процесуальні документи, що підлягають врученню обвинуваченому, надсилаються захиснику. Інформація про такі документи та повістки про виклик обвинуваченого обов'язково публікуються у ЗМІ загальнодержавної сфери розповсюдження згідно з положеннями ст. 297-5 КПК. З моменту опублікування повістки про виклик у ЗМІ загальнодержавної сфери розповсюдження обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

З матеріалів провадження убачається, що вказаних вимог закону при розгляді провадження не дотримано.

Зокрема, як убачається з обвинувального акта та документів, наявних у матеріалах кримінального провадження, ОСОБА_1 проживає в м. Луганську (АДРЕСА_1 та АДРЕСА_2). Разом із тим суд, призначаючи підготовче судове засідання і подальші судові засідання, здійснював надіслання судових повісток та викликів ОСОБА_1 за адресою у м. Алчевськ (АДРЕСА_3 та АДРЕСА_4).

У повідомленнях про виклик ОСОБА_1, опублікованих у ЗМІ загальнодержавної сфери розповсюдження, а саме в газеті «Урядовий кур'єр», також зазначені адреси в м. Алчевськ (АДРЕСА_3 та АДРЕСА_4). Тобто судом не виконано вимог закону в частині належного повідомлення ОСОБА_1 про день, час та місце розгляду справи. Таким чином, у даній справі відсутні беззаперечні докази, що ОСОБА_1 у достатній мірі проінформований про те, що відбудеться судовий розгляд його справи, а також підстави з яких можна було б зробити висновок, що обвинувачений відмовився від свого права брати участь у слуханні справи.

Також, як убачається з матеріалів провадження, на виконання вимог закону щодо обов'язкової участі захисника у спеціальному судовому провадженні, органом досудового розслідування ОСОБА_1 було призначено захисника ОСОБА_2.

Разом із тим, зі звукозапису судових засідань убачається, що захисник ОСОБА_2 лише формально був присутній у судових засіданнях. Він не заявляв жодних заяв чи клопотань, спрямованих на захист ОСОБА_1, погоджувався зі всіма клопотаннями сторони обвинувачення, у зв'язку з чим судовий розгляд був неповним, одностороннім та упередженим, що призвело до порушення принципу змагальності.

Незважаючи на неналежне повідомлення підзахисного про дату та час судових засідань, захисник не заперечував проти здійснення спеціального судового провадження.

Крім того, в судових дебатах захисник ОСОБА_2 зазначив, що йому важко висловити свою думку з приводу винуватості чи невинуватості ОСОБА_1, оскільки останнього немає в засіданні. Також просив, що якщо суд у нарадчій кімнаті дійде висновку про винуватість ОСОБА_1 у вчиненні інкримінованих злочинів, призначити покарання із застосуванням ст. 75 КК України.

Також захисник не зустрічався із ОСОБА_1 протягом досудового слідства та судового розгляду справи, не узгоджував з ним лінію захисту від обвинувачення, не вживав жодних заходів, спрямованих на захист обвинуваченого, не заявляв жодного клопотання під час досудового та судового слідства, фактично не здійснював захист від обвинувачення за вчинення, у тому числі, особливо тяжкого злочину.

Наведене є істотним порушенням кримінального процесуального закону, порушенням права на захист, що перешкодило суду ухвалити законне й обґрунтоване судові рішення. Апеляційний суд на вказані порушення вимог закону увагу не звернув, не виправив їх.

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.06.2019 у справі № 607/9498/16-к (провадження № 51-2422км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82492181>

Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень терористичної спрямованості. Рішення, внесені до ЄДРСР, за період з 2018 року по червень 2021 року / упоряд. заступник голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, канд. юрид. наук В. В. Щепоткіна, правове управління (III) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 29 с.

Застереження: видання містить короткий огляд судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. У кожному з рішень викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua